

OD ISTOG AUTORA

DIVLJI DEČAK
OSAM PLANINA

PAOLO KONJETI

LJUBAVNICI

Preveo s italijanskog
Saša Moderc

Laguna

Naslov originala

Paolo Cognetti

LA FELICITÀ DEL LUPO

La felicità del lupo, Paolo Cognetti - ©2021 Giulio Einaudi
editore

This edition published in agreement with the Proprietor
through MalaTesta Literary Agency, Milan

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

„Tokom putovanja naposljetku sam shvatio da su ljudske želje i stremljenja deo zemlje, isto kao i vetar, samotne životinje i blistava kamena prostranstva tundre. I shvatio sam da i zemlja postoji potpuno odvojeno od svega toga.“

Beri Lopez, *Arktički snovi*

Sadržaj

1. Mali restoran	9
2. Ljubavnici.	13
3. Pandur	17
4. Lavine.	21
5. Olujno veče.	24
6. Oborena šuma	31
7. Babet i avioni.	35
8. Kosa	39
9. Mačka i dva pevca	44
10. Benzinska pumpa.	47
11. Prazna kuća	51
12. U drugoj zemlji.	56
13. Bolnica u dolini.	59
14. Odmetnik	65
15. Gorštakova ćerka	67

16. Putevi i pesme	70
17. Razglednica	74
18. Stare daske	77
19. Isturena prethodnica čovečanstva	81
20. Drvoseče.	88
21. Logorske vatre	93
22. Noćobdija	96
23. Bara	101
24. Dva srca i jedna koliba.	104
25. Spasavanje.	109
26. Babetino pismo	115
27. Izgubljeni grad	118
28. Pijanstvo.	123
29. Gomila kamenja	126
30. Sklonište.	131
31. Bedemi protiv lavina	135
32. Berba jabuka	139
33. Njiva krompira	142
34. Stara ljubav	145
35. Licitacija trupaca	149
36. Ariši	152
Snovi u Fontani Fredi	155
<i>Beleške uz tekst</i>	161
O autoru	163

1.

Mali restoran

Fausto je imao četrdeset godina kad se sklonio u Fontanu Fredu, tražeći mesto odakle će krenuti iz početka. Upoznao je te planine kada je bio dečak, a tuga koju je osećao dok je bio daleko od njih bila je jedan od uzroka ili možda glavni uzrok njegovih problema sa ženom koja mu je zamalo postala supruga. Nakon što su se rastali, iznajmio je stan gore u planini i proveo je septembar, oktobar i novembar zlopateći se po stazama, skupljao je drva u šumi, večerao ispred peći, kušao je ukus slobode i gorčinu samoće. I pisao je, ili je bar pokušavao: tokom jeseni video je kako stada napuštaju bačije, kako iglice ariša žute i opadaju, sve dok s prvim snegom nije ponestalo uštedevine, iako je svoje potrebe sveo na nulu. Zima mu je podnosila račun za tu tešku godinu. Imao je kod koga da traži posao u Milanu, ali trebalo je sići, sestiti na telefon, rešavati nedovršena pitanja s bivšom, i jedne večeri, pre nego što se pomirio s pomišlju kako ipak mora da uradi sve to, u jedinom lokalnu u Fontani Fredi poverio se uz čašu vina.

Stojeći iza pulta, Babet ga je savršeno razumela. I ona je došla iz grada, zadržala je tamošnji naglasak i neko ljupko držanje i eleganciju, ali ko zna kad se to zbilo i na koji način. U jednom trenutku preuzela je restoran u mestu u kom su gosti na prelazu sezone samo zidari i stočari, krstila ga je *Babetina gozba*. Od tada su ga svi tako zvali, niko nije pamtio raniji naziv. Fausto se srodio s kafanom jer je čitao Karen Bliksen i naslutio je prikrivenu poruku: Babet iz romana je bila revolucionarka koja je nakon propasti Pariske komune radila kao kuvarica, okružena seljačinama u nekoj norveškoj zabiti. Ova druga Babet nije služila supu od kornjače, ali bila je sklona da usvađa siročad i traži praktična rešenja za životne probleme. Nakon što ga je saslušala, upitala ga je: Umeš li da kuvaš?

I tako je za Božić i dalje bio tamo, rukovao je loncima i tiganjima, uronjen u kuhinjska isparenja. U Fontani Fredi postojala je i skijaška staza, za koju se svakog leta pričalo kako će je zatvoriti, a svake zime bi je ko zna kako ponovo otvorili. Obaveštenje postavljeno dole, na raskrsnici i malo veštačkog snega posutog preko pašnjaka privlačili su porodice skijaša i tokom tri meseca u godini gorštaci bi se pretvorili u radnike na žičarama i na topovima za veštački sneg, tabali su sneg i radili kao spasioци, u nekakvoj kolektivnoj maškaradi, kojoj je i on sada pripadao. Druga kuvarica je bila stara kuka, za nekoliko dana naučila ga je kako da ispusti mast iz kobasica, kad da prekine kuvanje testenine mlazom hladne vode, čime da razredi ulje u fritezi i da je nepotrebno satima mešati palentu, dovoljno je da je ostaviš na tihoj vatri i ona se sama skuva. Fausto je voleo da bude u kuhinji, ali nešto drugo počelo je da privlači njegovu pažnju. Bilo je tu prozorče kroz koje je

dodavao jela u trpezariju, kroz njega je posmatrao novu konobaricu, Silviju, dok prima narudžbine i služi za stolovima. Ko zna odakle ju je Babet izvukla. Ona nije spadala među devojke za koje se očekuje da će se naći među gorštacima: mlada, vesela, ličila je na svetskog putnika dok je nosila palentu i kobasice, i ona je bila beleg tog godišnjeg doba, poput pupoljaka kada im nije vreme, poput vukova koji su se, navodno, vratili. Između Božića i Bogojavljenja radili su neprestano, po dvanaest sati dnevno, sedam dana u nedelji, udvarali su se jedno drugom, ona mu je kačila cedulje na tablu od plute, on je zvoncem davao znak da su jela spremna. Zadirkiivali su se: Dve testenine bez paradajza *ala šef kuhinje*, kazala bi ona. Testenina bez paradajza *nije na jelovniku*, kazao bi on. Jela i skijaši dolazili su i odlazili ogromnom brzinom. Fausto je ribao lonce i nije primećivao da je napolju već mrak. Tada bi na trenutak zastao, u sećanje su mu se vraćale planine: pitao se da li na visinama duva vetar ili pada sneg, i kakva je svetlost tamo gore, na prostranim, osunčanim visoravnima iznad linije drveća, i da li jezera sada liče na ledene ploče ili su poput belih, nežnih udolina. Na visini od 1.800 metara bio je to čudan početak zime, padali su sneg i kiša, ujutru bi kiša otopila noćnu susnežicu.

Onda je jedne večeri, nakon što su prošli praznici, dok su podovi bili vlažni, a sudovi obrisani i naslagani, skinuo kuvarsku kecelju i prešao u trpezariju na piće. Kafana je u to doba ulazila u režim tihog, mirnog samoupravljanja. Babet bi pustila neku muziku, ostavila flašu loze na šanku, a tabači su svraćali da potraže društvo između dve ture po stazama, gde su ravnali rupe i izbočine koje bi napravili skijaši, vraćali su naviše sneg koji je gurnut nizbrdo,

drobili su ga na mestima gde je bio sleđen ne bi li ponovo bio žitak i vozili su se na guseničarima satima, gore-dole po mraku. Silvija je imala malu sobu iznad kuhinje: oko jedanaest sati Fausto ju je video kako silazi s peškirom oko glave i odvlači stolicu do peći, seda kraj nje da se greje i čita neku debelu knjigu. Pade mu na pamet da je upravo izašla ispod tuša.

U međuvremenu je slušao brbljanje tabača kog su zvali Santorso, isto kao svetitelja, isto kao destileriju *Sant'Orso*. Santorso mu je pričao o lovu na tetrebe i o snegu. O snegu koji je te godine kasnio, o snegu koji je tako koristan da zaštititi jazbine od mraza, o problemima koje je zima bez snega zadavala jarebicama i tetrebima; i Fausto je voleo da usvaja nova znanja, ali nije mu padalo na pamet da ispusti iz vida svoju konobaricu. U jednom trenutku Silvija je skinula peškir, primakla je kosu peći i počela da je raščešljava prstima. Bila je crna, dugačka i ravna, kao u Azijke, bilo je mnogo intimnosti u tome kako se češljala. Odjednom ona oseti da je neko posmatra, podiže pogled s knjige i nasmeši mu se. Faustu je loza oprljila grlo kao mladiću koji tek počinje da pije. Malo posle toga tabači su se vratili na posao, Babet ih je pozdravila i podsetila da ispeku kroasane rano ujutru, iznela je kese s đubretom i otišla kući. Bilo joj je drago što može da ostavi ključeve, piće i muziku, što njena kafana podstiče prijateljstva i kada ona nije tu, bila je to mala Pariska komuna u ledu Norveške.